
VÁROSI VADON
Állati foglalkoztató
BUDAPEST ZOO

Üdvözlünk a Városi Vadonban!

Örülünk, hogy a kezedbe vetted ezt az alsósoknak szóló foglalkoztató füzetet! Tudtad, hogy a város nemcsak a miénk, az embereké? Ha nyitott szemmel jársz a parkokban, a kertekben, sőt, még a házak környékén is, észreveheted, hogy rengeteg izgalmas vadon élő állat osztozik velünk a mindennapokban. A város egy hatalmas, közös otthon, ahol sünök, mókusok, cinegék, denevérek és sok más csodás élőlény él velünk együtt.

Kik lesznek a vezetőid ezen az utazáson?

A füzet meséinek főszereplői **Marci** és **Lili**, két kíváncsi kisiskolás. Velük tartva te is felfedezheted a város titkos zugait! Kalandjaik során öt különböző állat ismerhetsz meg: az **énekes rigót**, a **rókát**, az **erdei siklót**, az **erdei békát** és a **sünt**.

Mit találsz még ebben a füzetben?

- Izgalmas meséket Marci és Lili tollából, amelyek bevezetnek a városi állatok mindennapjaiba.
- Játékos feladatokat, rejtvényeket és megfigyelési tippeket, amikkel tesztelheted a tudásod.
- Érdekes ismeretterjesztő oldalakat, amelyekből megtudhatod, hogyan élnek ezek a fajok.

Mi a legfontosabb küldetésünk?

Ebben a füzetben nemcsak azt tanulhatod meg, hogyan ismerd fel az állatokat, hanem azt is, hogyan legyünk jó szomszédai egymásnak. Megtudhatod, miért fontos tiszteletteljes távolságot tartani, hogyan óvhatjuk meg a környezetüket, és mit kell tenned akkor, ha valóban segítségre szoruló élőlénnyel találkozol.

Készülj fel egy izgalmas utazásra, lapozz bele a mesékbe, és fedezd fel a várost a vadon lakóinak szemével!

Jó szórakozást és kellemes felfedezést kívánunk!

BUDAPEST ZOO

Az énekes rigó fióka

Egy késő tavaszi délután **Marci** anyával a parkban sétált.
A fákon madarak csicseregtek, a bokrok között méhek zümmögtek, a levegő pedig tele volt a frissen nyíló virágok illatával.
Marci egyszer csak valami apró élőlényt vett észre a fűben.
– Anya! Gyere gyorsan! Egy kismadár!
A fűszálak között egy pici madár üldögélt. Még nem tudott repülni. Puha tollpihék borították a fejét, és kíváncsian ugrált egyik fűcsomótól a másikig.
Marci rögtön lehajolt volna hozzá.
– Szegénykel! Kiesett a fészekből! Vigyük haza!
Anya azonban megállította.
– Várjunk csak, Marci. Ne nyúlj hozzá!
– De hát egyedül van!
– Attól még nem biztos, hogy bajban van.
Marci csodálkozva nézett rá.
– Hogyhogy?
Anya leült mellé, de úgy, hogy közben biztonságos távolságban maradjanak.
– Sok fiatal madár akkor is a földön tartózkodik, amikor még nem tud igazán repülni. Lehet, hogy már elhagyta a fészket, és a szülei valahol a közelben vannak.
Marci körülnézett.
– De én nem látok egyetlen madarat sem.
– Én sem látom őket, de ettől még itt lehetnek.

Ekkor a kis fióka egy bokor felé ugrált. Marci már majdnem utána indult, amikor anya megszólalt:
– Inkább húzódjunk egy kicsit hátrébb, és figyeljünk.
Marci még egy darabig figyelte a fiókát, amikor egyszer csak észrevette, hogy a kismadár furcsán tartja az egyik szárnyát. Megpróbált felugrani egy alacsony ágra, de visszahuppant a fűbe.
– Anya, szerintem ez a fióka tényleg bajban van – mondta Marci aggódva.
Anya óvatosan közelebb lépett, de nem nyúlt hozzá.
– Igazad lehet. Ilyenkor nem próbáljuk egyedül megoldania vészhelyzetet, segítséget kérünk egy szakembertől!
Felvették a kapcsolatot a közeli madármentő központtal, ahol azt tanácsolták, hogy a fiókát biztonságosan vigyék be hozzájuk.
Anya óvatosan, a szakemberek útmutatását követve elhelyezte a kismadarat egy megfelelő dobozban. Marci közben csendben figyelte.
– Remélem, meggyógyul – mondta.

Az énekes rigó fióka

– A legfontosabb, hogy most olyanokhoz kerül, akik értenek hozzá – válaszolta anya.
A madármentő központban megvizsgálták a fiókát, és gondoskodtak róla. Marci megkönnyebbülten mosolygott.
Hazafelé menet anya megkérdezte:
– Mit tanultál ma?
Marci egy darabig gondolkodott.
– Azt, hogy nem minden földre pottyant fióka árva. Először figyelni kell. De ha tényleg bajban van, akkor nem hagyjuk magára, hanem felnőtt segítségével szakemberhez visszük.
– Pontosan – mosolygott anya.
Marci büszkén nézett vissza a park felé.
Aznap megtanulta, hogy az állatok szeretete nem mindig azt jelenti, hogy megfogjuk és hazavisszük őket.

Néha a legnagyobb segítség az, ha **türelmesen megállunk és figyelünk, ha pedig szükség van rá, szakember segítségét kérjük**.

És Marci ettől a naptól kezdve, ha egy földön ülő fiókát látott, már nem rohant oda hozzá. Először mindig figyelt.

Mert nem minden fióka árva – de amelyik valóban segítségre szorul, annak meg kell adnunk a megfelelő segítséget.

Az énekes rigó fióka
Feladatok 1.

Kösd össze, hogy ki mit csinált!

MARCI	megvizsgálta és gondoskodott a fiókáról
MADÁRMENTŐ KÖZPONT ÁLLATGONDOZÓJA	először haza akarta vinni a kismadarat
ANYA	azt mondta, hogy ne nyúljanak a fiókához

Keresd meg a mesében, és húzd alá pirossal!

a) Hol találta meg Marci a kismadarat?

b) Mit gondolt először Marci, mi történt a fiókával?

c) Miért nem akarta anya, hogy Marci rögtön megfogja a madarat?

d) Miből derült ki, hogy a fióka valószínűleg tényleg segítségre szorul?

e) Hová vitték végül a kismadarat?

Igaz vagy hamis?

Írj **I** betűt az igaz, **H** betűt a hamis állítás elé!

___ Marci egy erdőben találta a fiókát.

___ A fióka még nem tudott repülni.

___ Anya rögtön azt mondta, hogy vigyék haza.

___ Marci és anya először távolabbról figyelték a madarat.

___ A fióka furcsán tartotta az egyik szárnyát.

___ A kismadarat végül madármentő központba vitték.

Az énekes rigó fióka
Feladatok 2.

Egészítsd ki a mondatokat!

Használd a szöveg szavait!

Marci egy késő tavaszi délután ..... sétált.

A fűben egy pici ..... üldögélt.

Anya azt mondta, hogy először ..... kell.

A fióka furcsán tartotta az egyik ..... .

Marci és anya felvették a kapcsolatot a közeli .....

A szakemberek megvizsgálták a ..... , és gondoskodtak róla.

Rakd sorrendbe!

Számozd meg 1-től 5-ig az eseményeket a mese sorrendje szerint!

___ Marci és anya a madármentő központba viszik a fiókát.

___ Marci meglátja a kismadarat a fűben.

___ A fióka megpróbál felugrani egy ágra, de visszahuppan.

___ Anya azt mondja, hogy először figyeljék meg a madarat.

___ A szakemberek megvizsgálják a fiókát.

Az énekes rigó fióka
Feladatok 3.

Karikázd be a helyes választ!

Marci megtanulta, hogy ….

a) minden földön lévő fiókát haza kell vinni és saját belátásunk szerint kell gondoskodni róla.

b) a fiókákat nem szabad megfigyelni és megfogni, mert betegséget terjesztenek.

c) először meg kell figyelni az állatot, és ha valóban segítségre szorul, felnőtt és szakember segítségét kell kérni.

Keresd meg a mesében!

Keresd meg és másold le a meséből azt a mondatot, amely szerint nem minden fióka árva!

_____

_____

Fejezd be!

Egészítsd ki saját szavaiddal!

Ha egy földön ülő fiókát látok, először _____

_____

Ha egy fióka sérültnek tűnik, akkor _____

_____

Ismerd meg az énekes rigót!

Az énekes rigó a fekete rigó mellett a leggyakoribb rigófajunk. Külsejét tekintve egyszínű olajbarna hátú, sötétebb barna szárnyú és farkú madár, világos hasán jellegzetes, szív alakú barna pettyekkel. Nemcsak látványos megjelenésével, hanem rendkívül dallamos, messze hangzó énekével is kitűnik, amellyel a hímek elvarázsolják a tojókat, és kijelölik a területüket.

Főbb jellemzők

- **Fészkelés és viselkedés**: Április és július között kétszer költ. Fészkét sűrű bozótba vagy fenyőkre építi gallyakból és fűszálakból, melynek belsejét egyedi módon nyállal kevert korhadt fával tapasztja simára. Óvatos természetű, szeret a sűrűben rejtőzni.
- **Tojások**: 3–6 darab élénk kékeszöld, sötéten foltos tojást rak, amelyeken a szülők közösen kotlanak.
- **Fiókák és nevelés**: A tojásokból 14–16 nap alatt kelnek ki a fiókák. Kéthetesen már elhagyják a fészket, de mivel ekkor még nem tudnak repülni és önállótalanok, a szülők a földön keresgélve még további 2–3 hétig etetik őket.
- **Táplálkozás és "rigóüllő"**: Földön keresgélt rovarokkal, férgekkel, pókokkal és csigákkal táplálkozik. Kiváló csigavadász: a házas csigákat gyakran egy kemény kőhöz (úgynevezett rigóüllőhöz) vagdossa, hogy feltörje a házukat. Ősszel bogyókat (például bodzát) is szívesen eszik.
- **Élettartam**: Átlagosan 3 évig él, de a szerencsésebb egyedek a 10–13 évet is megérhetik.

Életciklus és vonulás

- **Téli vonulás**: Ősszel (szeptember végén, október elején) a hazai állomány nagy része délre, a melegebb mediterrán vidékekre vonul. Csak a tavasz kezdetén, február végén vagy március elején tér vissza a rovarok megjelenésekor. Néhány bátor egyed azért áttelel nálunk.
- **Védettség**: Magyarországon védett faj, természetvédelmi értéke 25 000 Ft.

Mit csinálj, ha énekes rigóval találkozol?

1 Figyeld meg!

Ha nagy természetbúvár vagy, írd le, mit csinál.

2 Ha tollatlan, csupasz fiókát találsz, vidd egy mentőközpontba!

3 Ha törött szárnyú, furcsán viselkedő felnőtt madarat találsz, szintén vidd egy mentőközpontba!

4 Ha van macskád:

Figyelj a macskára! Jobb, ha a házban tartod és ne engedd kóborolni!

5 Ha fészket találsz

ne taposs ösvényt hozzá, csak azért, hogy megnézd!

6 Gondoskodj vízről!

A nyári szárazságban, sekély vízmélységű (5–7 cm) madáritatót helyezz ki a kertbe. Figyelj, hogy az itató bokor, vagy fa mellett legyen, félárnyékban és legyen benne egy mentő kő, illetve stabil legyen.

7 Vigyázz fészekelési időben!

Ha tavasszal és nyáron bokrokat metszel, figyelj, hogy nincs-e fészek a levágandó területen, vagy annak közelében!

8 Használj kevesebb vegyszert!

Használjunk kevesebb vegyszert a kertben.

9 Szedd össze kiálló drótot!

Ha valahol a kertben van kiálló drót, vagy más kötöző anyag, azt szedd fel, vágd össze és dobld ki, ugyanis a madár beleakadhat!

10 Az üres cinkegolyókat is szedd le!

Az üres cinkegolyókat is szedd le és dobd ki, mert szintén lehet csapda az énekes-madarak számára!

BUDAPEST ZOO

Mit ne csinálj?

1 Ha tollas, de röpképtelen fiókát találsz, hagyd békén!

A fióka már elhagyta a fészket és a szülők etetik!

2 Ne zavarjuk vagy ijesztegessük a madarat fölöslegesen!

3 Ne használjunk ragadós rovarcsapdákat kint!

4 Ne használjunk erős hatású, felszívódó, idegrendszerre ható rovarölő szereket és rágcsálóírtó szereket a kertben!

5 Ne öljük ki a kertünkből a gerinctelen állományt!

Ezzel táplálkoznak a fiókák és a természetes folyamatokban is fontosak.

BUDAPEST ZOO

A város titkos lakója

Egyik este, amikor a város lassan elcsendesedett, egy kis sün bújt elő a kert végében lévő bokor alól. Óvatosan megszaglászta a füvet. Apró lábaival nesztelenül elindult a kerítés mentén. A sün jól ismerte ezt a kertet: tudta, hol talál finom falatokat, hol rejtőznek a sűrű bokrok, és melyik ösvény vezet a park felé.

Nem tudta, hogy közben egy kislány, **Lili**, figyeli őt az ablakból.
Lili legszívesebben közelebb ment volna, de anya azt mondta:
– Maradjunk inkább távol, és figyeljük csendben!

A sün tovább indult. Átbújt a kerítés alatt, majd a bokrok árnyékában haladt tovább. Útközben különös hangokat hallott. A fák között egy bagoly huhogott, a távolban békák brekegtek, a házak fölött pedig egy denevér suhant el.
A sün számára ez volt az otthon.

A város zajos utcái, a kertek, a parkok és a bokrok között sok apró élőlény keresett menedéket. A sün azonban tudta, hogy óvatosnak kell lennie. Nem ment a forgalmas utak közelébe, és ha fényt vagy hangos zajt hallott, inkább visszahúzódott a sűrű növények közé.

Egyik este a sün egy eldobott műanyag zacskót talált a bokor mellett. Megszagolta, de nem tudta, mi az, ezért gyorsan továbbment.
Lili ezt is észrevette.

Másnap szólt anyának a szemétről, és együtt gondoskodtak róla, hogy biztonságosabb legyen a sün útja.
Attól kezdve Lili még jobban figyelt a kertre. Nem hagyott ételt vagy szemetet a földön, és megtanulta, hogy a sünnek nem az a segítség, ha megfogják vagy követik.

A kis sün pedig tovább járta éjszakai útjait.
Bokortól bokorig, kerttől parkig haladt, miközben a város lassan elcsendesekörülötte.
Lili pedig tudta: a város nemcsak az emberek otthona.
A csendes kertekben, bokrok között és sötétedő parkokban egy titkos világ él.
És néha a legjobb, amit tehetünk érte, hogy **figyelünk, nem zavarjuk, biztonságos távolságot tartunk, és vigyázunk a közös otthonunkra**.

A város titkos lakója
Feladatok 1.

Mit eszik a sün?

Kösd össze az állat képét a táplálékkal!

Mi történt előbb?

Számozd meg a mondatokat 1-től 4-ig a történet szerint.

___ Lili és anya gondoskodtak róla, hogy biztonságosabb legyen a sün útja.

___ A kis sün előbújt a kert végében lévő bokor alól.

___ A sün egy eldobott műanyag zacskót talált a bokor mellett.

___ Lili csendben, az ablakból figyelte a sünt.

A város titkos lakója
Feladatok 2.

Rajzold le a sün éjszakai útját!

A sün induljon a **bokorból**, menjen át a **kerten**, és érkezzen meg a **parkba**.

Gondolkodj!

Miért jó, ha nem zavarjuk a vadon élő állatokat?

Rajzolj egy csillagot a helyes válasz elé!

- ☐ Így biztonságban érezhetik magukat.
- ☐ Akkor megszelídülnek.
- ☐ Szeretnének velünk játszani.
- ☐ El akarjuk őket vinni.

A város titkos lakója
Feladatok 3.

Húzd alá!

Húzd alá a felsorolásban azokat a szavakat, amelyek a sün környezetét írják le

bokor - iskola - kert - park - tó - utca - fák - ház - rét - kerítés

Karikázd be, melyik állítás igaz a sünre!

a) Éjszaka indul útra.

b) Hangosan ugat.

c) Óvatosan halad a bokrok között.

d) Szeret az emberek közelében lenni.

e) A kertekben és parkokban is találkozhatunk vele.

Írj egy mondatot a képről!

Mire készül ősszel a sün?

_____

_____

Ismerd meg a keleti sünt!

A keleti sün az Európában élő öt sünfaj egyike. Éjszakai és alkonyati állat, amely a nappalokat rejtve, avarban, sűrű növényzetben vagy farakások között elbújva tölti. Látása gyenge, ezért éjszakai vadászatai során fejlett hallására és kifinomult szaglására támaszkodik. Veszély esetén összegömbölyödik, és módosult szőrével, vagyis tüskéivel védekezik.

Főbb jellemzők

- **Táplálkozás**: Főleg rovarokkal, lárvákkal, gilisztákkal és csigákkal táplálkozik, de lehullott gyümölcsöt, gombát, madártojást is eszik, sőt a kirakott macskaeledelbe is belekóstol.
- **Szaporodás**: A téli álom után hamar megkezdődik az udvarlás, amely során a hímek hangos szimatolással követik a nőstényeket. Az udvarlást követően 35–40 nap múlva a mama sün 3–7 kis sündisznónak ad életet.
- **Kölykök fejlődése**: Születéskor a kicsik vakok, tüskéik még puhák. Körülbelül kéthetes korukban nyitják ki a szemüket, anyjuk pedig 6 hetes korukig neveli őket. 9–12 hónaposan válnak ivaréretté.
- **Élettartam**: Átlagosan 2–3 évig élnek, de szerencsés esetben az 5–8 éves kort is megélhetik.

Életciklus és védelem

- **Téli álom**: Október végétől április elejéig téli álmot alszanak.
- **Védettség**: Magyarországon védett állat, természetvédelmi értéke 15 000 Ft.

Mit csinálj a sünnel?

Ha sérült, nehezen mozgó sünt találsz,
vidd be egy mentőközpontba.

Ha nagyon kicsi sünt találsz
(100 gramm) vagy hóban találsz sünt a téli időszakban,
vidd egy mentőközpontba!

A kutyát sétáltasd pórázon,
nehogy sünre támadjon!

Esti autóvezetéskor,
különösen erdő mellett légy körültekintő az utakon.

Nagy szárazságok során
rakjunk ki egy kis **vizes tálkát** a kertbe.

Csináljunk sün garázst,
vagy bármilyen sünnek megfelelő rejtekhelyet a kertben.

BUDAPEST ZOO

Mit ne csinálj a sünnel?

Fölöslegesen ne etesd!

Ne adjunk neki tejet!

A sün nem tudja megemészteni.

Fiatal, de nyitott szemű

sünt találsz kemény tüskékkel, **hagyd békén!**

Ne simogassuk, vagy vegyük fel a sünt feleslegesen!

Főleg ne puszta kézzel, bolhásak lehetnek.

A városban, vagy kertben élő sün nem szorul megmentésre,

neki ez az élőhelye.

Figyeljünk az avarégetésnél ősszel, hogy nem lakik-e ott sün.

A legjobb, ha nem is égetünk avart.

BUDAPEST ZOO

Az osztálykirándulás

Lili és **Marci** már egész héten az osztálykirándulást várták. Aznap reggel hátizsákkal, kulaccsal és akkora szendvicsekkel érkeztek az iskolába, hogy Marci szerint egy kisebb medve is jóllakott volna velük.

– Az erdőben vendégek vagyunk, – mondta indulás előtt Éva néni, az osztály tanítója.

– Ezért úgy viselkedünk, ahogy egy jó vendéghez illik. A szemetünket hazavisszük a kukába, a növényeket csak a szemünkkel nézzük, csendben vagyunk, az állatokat békén hagyjuk.

Éva néni nagyon szerette a természetet. Még az uzsonnáját is újrahasználható dobozban hozta, és mindig volt nála egy vászonzsák, amelybe összeszedte az út mellett talált szemetet.

Az osztály vidáman haladt az erdei ösvényen. Lili és Marci éppen egy hatalmas hangyabolyt figyeltek, amikor valami vörös villant meg a bokrok között.

– Egy róka! – kiáltotta Lili.

A gyerekek azonnal odaszaladtak. A róka néhány méterre állt tőlük, és kíváncsian figyelte a társaságot.

– Adok neki a szendvicsemből! – mondta Marci, és már nyúlt is a hátizsákjába.

– Inkább ne! – szólt Éva néni.

– De biztosan éhes! – csodálkozott Marci.

– Lehet, de a vadon élő állatoknak maguknak kell táplálékot keresniük. Ha rendszeresen ennivalót kapnak az emberektől, hozzászokhatnak a közelségünkhöz. Ez nekik is veszélyes lehet.

Marci visszatette a szendvicset.

– Akkor megsimogathatjuk? – kérdezte Lili.

Éva néni elmosolyodott.

– A róka nem háziállat. A legnagyobb kedvesség most az, ha békén hagyjuk.

Lili és Marci a többiekkel együtt hátrébb húzódtak. A róka még néhány pillanatig nézte őket, aztán nesztelenül eltűnt a fák között.

Később Lili észrevett egy műanyag zacskót az ösvény mellett.

– Ezt viszont magunkkal vihetjük! – mondta.

Marci felvette a zacskót, és Éva néni szemeteszsákjába tette.

Hazafelé Lili és Marci sokat beszélgettek a rókáról. Reggel még azt hitték, akkor segítenek egy állatnak, ha megetetik vagy megsimogatják. Most már tudták, hogy néha egészen mást jelent gondoskodni róla.

Az osztálykirándulás
Feladatok 1.

Karikázd be!

Mit vinne magával Lili és Marci egy természetbarát kirándulásra!

Karikázd be! Mit tegyen Lili és Marci?

Lili és Marci találkoznak a rókával. Karikázd be azokat, amiket helyesen tesznek!

a) Távolról figyelik a rókát.

b) Adnak neki a szendvicsükből.

c) Megpróbálják megsimogatni.

d) Csendben maradnak.

e) Hagyják, hogy a róka tovább menjen.

f) Utána futnak, hogy közelebbről is megnézzék!

Az osztálykirándulás
Feladatok 2.

Kösd össze! - Mi hova tartozik?

Betűvadászat!

Keress a szövegben az utasításnak megfelelő szavakat.

a) Írj ki egy szót, amelyben **csak rövid magánhangzók** vannak!

_____

b) Írj ki egy szót, amelyben van **kétjegyű mássalhangzó**!

_____

c) Írj ki egy szót, amelyben van **hosszú egyjegyű mássalhangzó**!

_____

d) Írj ki egy szót, amelyben van **hosszú magánhangzó**!

_____

Bónusz kérdés (nehezebb feladat)
Keress a mesében egy olyan szót, amelyben **kétjegyű mássalhangzó és hosszú magánhangzó IS** van!

_____

Az osztálykirándulás
Feladatok 3.

Mit szabad az erdőben?

Jelöld ✓-vel a szabadot és X-el a nem szabadot!

___ Csendben megfigyelni egy vadon élő állatot.

___ Letépni egy szép virágot.

___ Felszedni az ösvényen talált szemetet.

___ Szendvicset adni egy rókának.

___ Megfigyelni egy hangabolyt.

___ Hangosan odaszaladni egy vadállathoz.

___ Békén hagyni az állatokat.

Ki járt erre?

Az erdő lakóit nem mindig látjuk, de a nyomaik elárulhatják, hogy ki járt erre.

Nézd meg a három lábnyomot! Írd mindegyik alá, melyik állathoz tartozik!

A három állat, akik lehetnek: **RÓKA - SZARVAS - BORZ**

Adj tanácsot!

Képzeld el, hogy egy barátoddal kirándulsz és ő meg akar etetni egy vadon élő állatot.

Mit mondanál neki?

Ismerd meg a vörös rókát!

A vörös róka Magyarország leggyakoribb ragadozó emlőse. Szinte minden élőhelyen megtalálható, hiszen jól alkalmazkodik, sőt napjainkban a nagyvárosokban is egyre gyakrabban találkozhatunk szaporodó állományaival. Magyarországon vadászható faj.

Főbb jellemzők és külső

- **Méret és megjelenés**: Testhossza 60–90 cm, testtömege 4–10 kg. Téli bundája rozsdavörös (hasoldala és torka világos, lábai és fülei sötétek, bozontos farkának vége fehér), míg nyári bundája kevésbé tömött és szürkésebb.
- **Viselkedés és intelligencia**: Intelligens, kíváncsi és jó megfigyelőképességű állat. Kiváló szaglással és szagmemóriával rendelkezik, gyorsan tanul. Többnyire magányosan él, elsősorban alkonyatkor és éjszaka aktív, de nappal is megfigyelhető.
- **Táplálkozás**: Mindenevő - főként apró rágcsálókat zsákmányol, de rovarokat, férgeket, halakat, madarakat, gyümölcsöket, dögöt és a városi hulladékot is elfogyasztja.

Életciklus és szaporodás

- **Párzás és kölykök**: A párzási időszak (koslatást) január végétől kora tavaszig tart. A kölykök föld alatti kotorékban születnek, az anyjuk sokáig gondoskodik róluk, hosszabb ideig velük is maradnak.

Ha rókát látsz:

Ne közelíts hozzá, ne próbáld megsimogatni vagy megfogni!

A róka vadállat.

Ne etesd!

Az etetés miatt elveszítheti természetes óvatosságát, és rendszeresen visszatérhet az emberek közelébe.

Zárd le a kukát, és ne hagyj kint állateledelt vagy ételmaradékot!

Ne üldözd és ne szorítsd sarokba!

Mindig hagyj neki szabad menekülési útvonalat.

Kutyát mindig pórázon sétáltass, és soha ne engedd a róka közelébe!

Nem játszótársak, és egy róka komoly sérülést tud okozni a kutyán, illetve betegségeket is átadhat.

A macskákat tartsd telken, házon belül!

Az ő biztonságuk érdekében.

Ha csak áthalad a területen, hagyd továbbmenni!

A róka városi jelenléte önmagában nem jelent veszélyt.

Ne bántsd!

A rókák többek között rágcsálók fogyasztásával a városi ökoszisztémában is fontos szerepet töltenek be.

Ha feltűnően zavartan viselkedik, sérült vagy nem tud elmenekülni,

ne közelíts hozzá, hanem értesítsd az illetékes vadászati hatóságot.

BUDAPEST ZOO

Marci és az erdei béka

Egy meleg nyári délutánon **Marci** anyával lesétált a közeli erdő szélére. A fák között madarak csicseregtek, a levelek halkan zizegtek, a közeli kis patak pedig csobogva kanyargott a kövek között.

Marci szeretett az erdőben sétálni. Mindig akadt valami érdekes, amit megfigyelhetett.
Egyszer csak halk neszezést vett észre a patak partján.
Egy barna-zöld erdei béka ült a nedves levelek között.
A béka mozdulatlanul figyelt, majd egy apró ugrással közelebb került a patakhoz.
– Anya, nézd! – suttogta Marci.
Legszívesebben odament volna hozzá, hogy közelebbről is megnézze, de anya megállította.
– Inkább maradjunk itt, és figyeljük innen!
Marci leült egy fatörzs mellé. A béka közben továbbindult. Átugrott egy levélen, majd megállt egy lapos kövön.
Marci nagyon kíváncsi lett.
– Megfoghatom?
– Nem – mondta anya. – A béka vadon élő állat. Azzal is árthatunk neki, ha megfogjuk vagy megzavarjuk.
Marci bólintott, és tovább figyelt.

A béka egy ideig mozdulatlanul ült, aztán hirtelen felugrott, és eltűnt a páfrányok között.
– Hová lett? – kérdezte Marci.
– Valószínűleg folytatja az útját – mosolygott anya. – Az erdő az otthona, tud vigyázni magára.
Marci ezután már nem próbálta követni. Csendben maradt, és hagyta, hogy a béka a saját útját járja.
Ekkor megértette, hogy az állatok megfigyelése akkor a legjobb, ha közben nem zavarjuk őket.
A kis erdei béka pedig valahol a páfrányok között folytatta a napját.
Marci még egyszer körülnézett. A páfrányok között már semmi sem mozdult, de a béka valahol ott lehetet a közelben.

Talán egy nedves levél alatt pihent, talán éppen egy újabb ugrásra készült.
Marci pedig hazafelé már tudta, mit kell tennie, ha legközelebb egy erdei állattal találkozik.

Megállni, csendben megfigyelni, és hagyni, hogy az állat tovább folytassa a saját útját.
Mert az erdő az állatok otthona. A kis erdei béka pedig ott volt, ahol lennie kellett.

Marci és az erdei béka
Feladatok 1.

Húzd alá!

Húzd alá azokat a szavakat, amelyek szerepeltek a mesében!

erdei béka – oroszlán – patak – páfrány – tenger – erdő – fatörzs – sivatag – levelek – szikla

Karikázd be, mit tett Marci, amikor meglátta a békát!

a) Megfogta.

b) Megkergette.

c) Távolról, csendben figyelte.

d) Hazavitte.

Felismered a főszereplőket?

Vajon ki lehet a másik két béka? Írd a képek alá a nevüket! A három állat, akik lehetnek: **ERDEI BÉKA** - **BARNA VARANGY** - **ZÖLD LEVELIBÉKA**

Marci és az erdei béka
Feladatok 2.

Igaz vagy hamis?

Írj **I** betűt az igaz, **H** betűt a hamis állítás elé!

___ A béka vadon élő állat.

___ Marci megfogta a békát.

___ A békát biztonságos távolságból is megfigyelhetjük.

___ A békát haza kell vinni, ha meglátjuk.

___ A vadon élő állatokat nem szabad zavarni.

Kösd össze!

Vajon melyik állat hol érzi otthon magát? Találd meg a párokat!

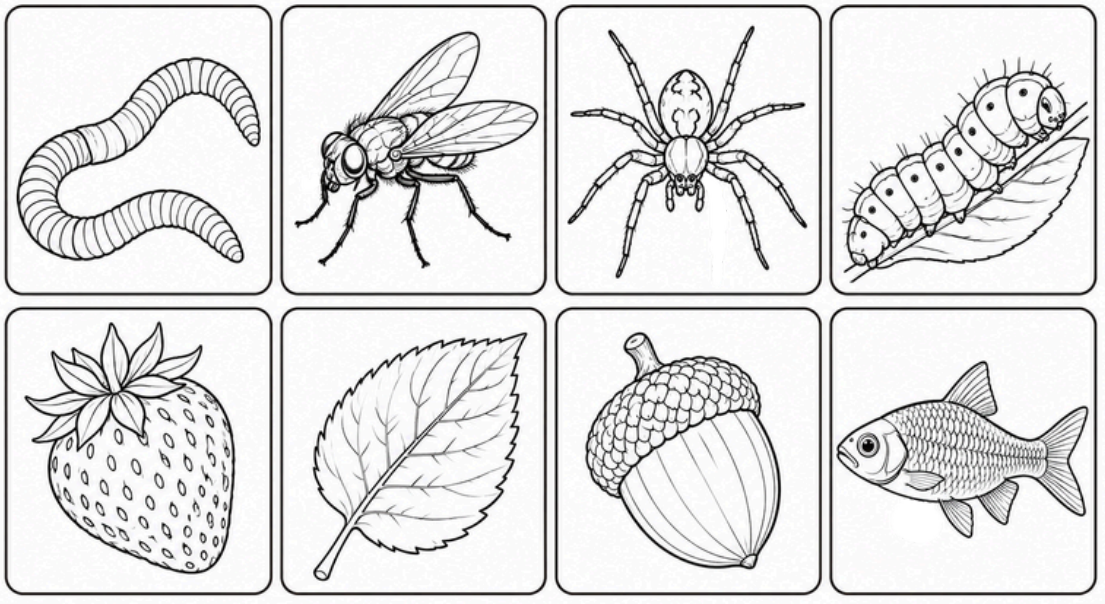

Mi kerül az erdei béka étlapjára?

Színezd ki azokat, amelyeket az erdei béka megeszik!

Marci és az erdei béka
Feladatok 3.

Rajzold le!

Rajzold le az erdei békát az otthonában! Legyen a rajzodon:

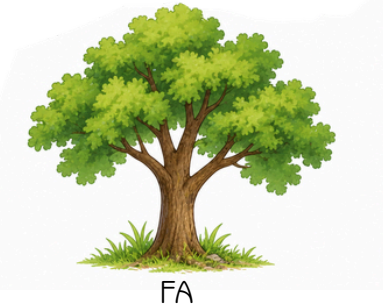
PÁFRÁNY

LEVELEK

PATAK

FA

ERDEI BÉKA

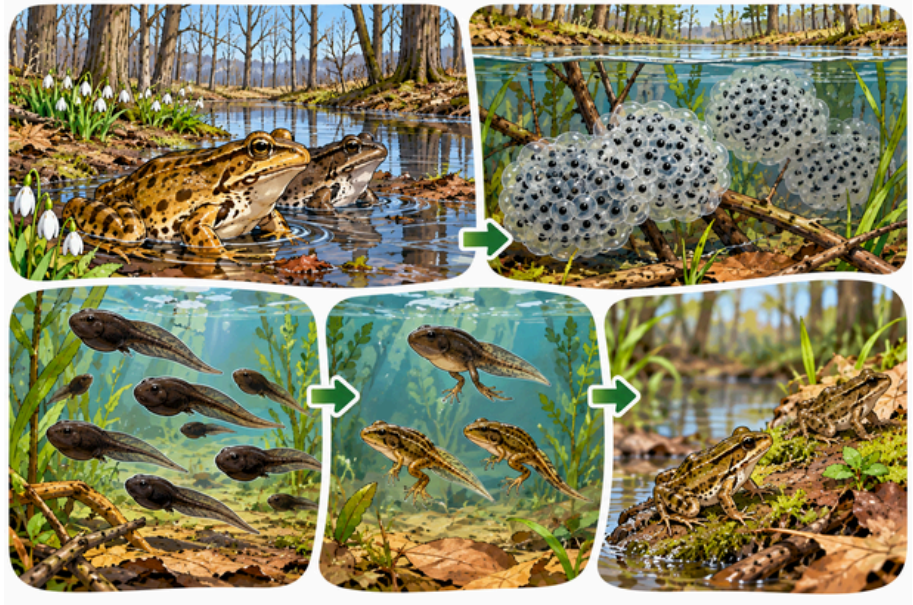
Ismerd meg az erdei békát!

Az erdei béka közepes termetű, karcsú, feltűnően hosszú lábú kétéltű, Magyarország leggyakoribb barnabékája. Testhossza 5–8 cm (a nőstények valamivel nagyobbak a hímeknél). Hátának színe világosbarna vagy drapp, legjellegzetesebb mintázata a szemétől hátrafelé húzódó sötét sáv, míg hasa világos és többnyire egyszínű. Hosszú lábai miatt akár 1–2 méteres ugrásokra is képes menekülés közben.

Főbb jellemzők és élőhely

- **Élőhely és aktivitás**: Elsősorban lombos erdőkben, különösen tölgyesekben és bükkösökben találkozhatunk vele. Többnyire éjszaka aktív, de párás, nyirkos időben nappal is előbújik.
- **Táplálkozás**: Az avarban és az erdei tisztások növényzetében keresgél; főként rovarokat, férgeket és meztelencsigákat fogyaszt.
- **Szaporodás**: Február végén vagy márciusban kezdődik a szaporodásuk. Tiszta vízű patakokat, tavakat , gyakran csak időszakos tócsákat használ. A nőstények 400–2000 petét raknak gömbölyded petecsomókban, a kisbékák pedig május végétől hagyják el a vizet.
- **Téli álom**: Késő őszig aktív, ezt követően a szárazföldön – például kövek vagy farönkök alatt – telel át.

Természetvédelem

- Bár hazánkban gyakori faj, élőhelyeinek, szaporodóhelyeinek megőrzése és biztonságos vándorlási útvonalainak biztosítása nagyon fontos. Magyarországon védett, természetvédelmi értéke 10 000 Ft.

Ha békával találkozol, mit tehetsz?

Figyeld meg távolról,
és hagyd, hogy maga menjen tovább.

Ne fogdosd és ne vidd haza!
A békák és egyéb kétéltűek érzékeny bőrét a kezünkön lévő szennyeződések, vegyszerek is károsíthatják. A petéket és ebihalakat se gyűjtsd össze!

Ne építs kőrakásokat a természetben!
Azok lezuhanva elpusztíthatják az élőlényeket!

Ne engedd, hogy a kutyád vagy macskád játsszon vele, vagy elpusztítsa!

Úton átkelő békákra különösen figyelj!
Tavasszal tömegesen vándorolhatnak a szaporodóhelyük felé, ha ilyen vízfelületet találsz hagyd őket békén.

Ne tereld feleslegesen más irányba!
A békák pontosan tudják, merre tartanak.

Ne dobáld vízbe!
Attól, hogy béka, nem biztos, hogy éppen a vízben van a helye.

Ha sérült vagy veszélyes helyre került,
kérj segítséget természetvédelmi szakembertől.

Vigyázz az élőhelyére!
A kisebb tavak, pocsolyák, avaros és bokros területek is fontos búvó- és szaporodóhelyek lehetnek!

BUDAPEST ZOO

Hétvége a nagypapával

Lili imádott vidéken lenni a nagyszüleinél. A kert végében már nem házak sorakoztak, hanem rétek és erdők kezdődtek. Nagypapa pedig minden ösvényt, fát és bokrot ismert a környéken, hiszen hosszú éveken át erdészként dolgozott.

Egy napsütéses délelőttön ketten indultak sétálni. Lili vitte a hátizsákját és a kulacsát, nagypapa pedig a régi távcsövét.

– Az erdőben nemcsak nézni kell, hanem figyelni is – mondta nagypapa. – Ha csendben jársz, sokkal többet megmutat magából.

Lili ezért igyekezett olyan nesztelenül lépkedni, mint egy róka.

Egyszer csak megtorpant.

– Nagypapa! Ott valami mozog!

Az ösvény szélén, egy napsütötte bokor mellett hosszú kígyó feküdt. Lili gyorsan nagypapa mögé lépett.

– Kígyó! Mérges?

– Nem – felelte nagypapa nyugodtan. – Ez egy erdei sikló. Nem mérges kígyó.

Lili óvatosan kikukucskált mögüle.

– Akkor megfoghatom?

– Azt semmiképpen – mondta nagypapa. – Attól, hogy nem mérges, még vadállat. Ha megpróbálnád megfogni, megijedne, és védekezhetne. Inkább adjunk neki helyet.

Néhány lépést hátráltak, és csendben figyeltek.

– Nézd csak! – súgta nagypapa. – A kígyók a környezetükből veszik fel a testük működéséhez szükséges meleget. Ezért szeretnek sütkérezni a napon.

Lili egyre kíváncsibban nézte az állatot.

– És mire jó egy kígyó az erdőben?

Nagypapa elmosolyodott.

– Az erdőben nem úgy vannak az állatok, hogy valamelyik „jó”, a másik pedig „felesleges”. Mindegyik része az élővilágnak. Az erdei sikló például kisebb állatokkal táplálkozik, ő maga pedig más állatok tápláléka lehet.

Ekkor a sikló megmozdult. Lassan besiklott a bokrok közé, és pillanatok alatt eltűnt.

– Semmi félelmeteset nem csinált – mondta Lili.

– Valószínűleg ő jobban félt tőled, mint te tőle – felelte nagypapa.

Hazafelé Lili minden napsütötte foltot alaposan megnézett. Már nem azért, mert tartott attól, hogy újabb kígyót talál, hanem mert remélte.

Most már tudta, hogy **az erdő lakóit nem kell megfogni ahhoz, hogy közel kerülhessünk hozzájuk**. **Néha a legjobb amit tehetünk, hogy nem vagyunk előítéletesek bizonyos állatokkal szemben.**

Hétvége a nagypapával
Feladatok 1.

Színezd ki, ami igaz az erdei siklóra!

Karikázd be a helyes mondatok előtti betűt!

Mit tanult Lili Nagypapától?

Ü) Az erdei sikló nem mérges kígyó.

R) Az erdei siklót meg kell fogni.

GY) A kígyót érdemes csendben, távolabbról megfigyelni.

E) A kígyók szeretnek napsütötte helyeken sütkérezni.

G) Ha kígyót látunk, el kell kergetnünk.

S) A kígyók is fontos részei az élővilágnak.

A bekarikázott szavakból milyen szót olvasol össze? _____

Hétvége a nagypapával
Feladatok 2.

Egészítsd ki Nagypapa mondatait!

Használd ezeket a szavakat: **vadállat** - **mérges** - **helyet** - **megfigyelni**

Az erdei sikló nem _____ kígyó.

Attól még, hogy nem mérges, _____.

Ha találkozunk vele, adjunk neki _____.

A vadon élő állatokat a legjobb csendben _____ .

Összekeveredtek a betűk!

Milyen értelmes szavakat tudsz kirakni ezekből a betűkből? Írd a vonalra!

AAANPPGY

DRKLSEEIIÓ _____

KLNSTEEIÜ _____

EEEEÉÉDLMMRTTVSZ _____

Találd meg az utat!

Juttasd el Lilit a Nagypapához úgy, hogy közben nem zavarja meg a napozó erdei siklót!

„FIGYELD MEG, DE NE ZAVARD! AZ ERDŐ AZ ÁLLATOK OTTHONA.”

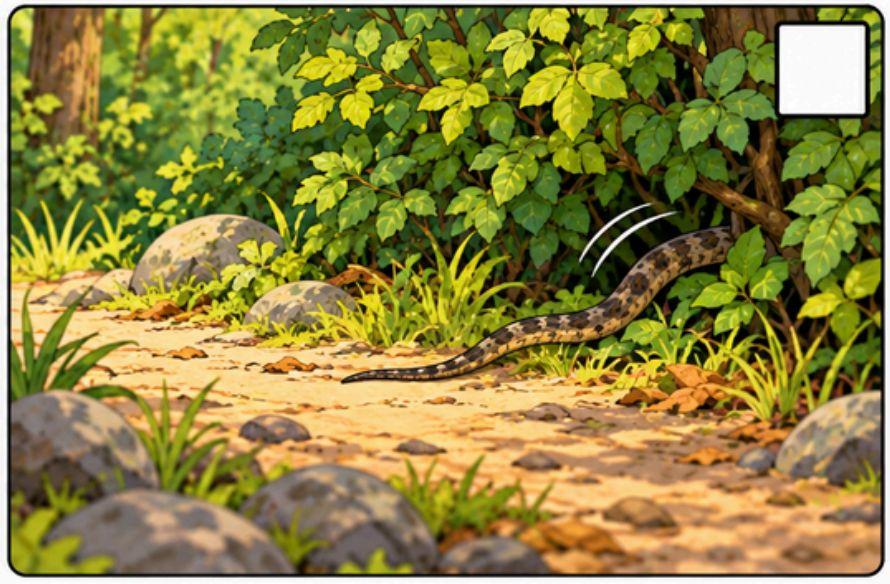
Hétvége a nagypapával
Feladatok 3.

Rakd sorrendbe Lili megfigyelését!

Hétvége a nagypapával
Feladatok 4.

Rajzold le Nagypapa erdei naplóját!

Nagypapa régen erdész volt. Képzeld el, hogy van egy régi erdei megfigyelőnaplója!

Rajzold bele az erdei siklót azon a helyen, ahol Lilivel megtalálták!

Ismerd meg az erdei siklót!

Az erdei sikló Magyarország második legnagyobb kígyófaja. Általában 120 cm hosszú, de kivételesen akár a 2 méteres hosszúságot is elérheti. Karcsú, erőteljes testű, nem mérges kígyó. A kifejlett példányok olívazöldek, sárgásbarnák vagy barnák, hasuk világossárga, míg a fiatalok foltosabbak, tarkójukon feltűnő világos foltokkal (ezért könnyen összetéveszthetők a vízisiklóval).

Főbb jellemzők és élőhely

- **Élőhely és életmód**: Elsősorban napos, bokros, ligetes erdőkben, erdőszéleken és tisztások közelében él, de kertekben és városi környezetben is felbukkanhat. Kifejezetten ügyesen mászik, gyakran tartózkodik a fák lombkoronájában is.
- **Aktivitás és táplálkozás**: Nappal aktív, leggyakrabban reggel és délelőtt találkozhatunk vele. Főként rágcsálókat, madarakat és azok tojásait zsákmányolja (a fiatalok gyíkokat is esznek). Mivel nem mérgeskígyó, áldozatát izomzatának szorító erejével ejti el, majd egészben nyeli le.
- **Szaporodás**: A párzási időszak tavasszal van, ekkor a hímek harcolnak is egymással. A nőstény akár 15 tojást is rakhat, amelyekből körülbelül 60 nap múlva kelnek ki a kis siklók.
- **Téli álom**: A többi hazai hüllőfajhoz hasonlóan hibernál. Rossz idő esetén ez már szeptemberben elkezdődhet, és rendszerint március–áprilisig tart.

Elterjedés és természetvédelem

- Hazánkban viszonylag széles körben elterjedt, de síkvidékeinkről hiányzik.
- **Védettség**: Magyarországon védett, természetvédelmi értéke 50 000 Ft.
- **Veszélyeztető tényezők**: Legnagyobb veszélyt az élőhelyek feldarabolódása, a közúti gázolások és a kígyók szándékos elpusztítása jelentik.

Ha kígyóval találkozol...

Hagyj neki lehetőséget a menekülésre!

Maradj nyugodt,
és tarts néhány méter távolságot!

Ne nyúlj hozzá,
ne próbáld megfogni vagy arrébb tenni!

Ha az úton közeledő autóst vagy biciklist látsz,
jelezd neki, hogy lassítson.

Kutyát mindig pórázon sétáltass,
és ne engedd vadállatok közelébe!

A macskákat tartsd kerten vagy házon belül!
Az ő kártételük a te felelősséged.

Ha a kígyó épületbe, udvarra vagy veszélyes helyre került,
és nem tud magától biztonságosan távozni, kérj segítséget szakembertől.

Kígyóharapás esetén
mindig fordulj orvoshoz.

Ha kígyót találsz a kertben, örülj!
A legjobb bio rágcsálóirtó lett a vendéged.

BUDAPEST ZOO